

Valmanifest - Piratpartiets valfrågor i riksdagsvalet 2022

Sjösätt en ny politik!

Piratpartiet verkar för ett öppet, fritt och demokratiskt samhälle. En grund för vår politik är att människor ska kunna dela kunskap och kultur. Vi försvarar tanke- och yttrandefrihet. Vårt syfte är att skydda och utveckla de grundstenarna.

Mänsklig värdighet är okränkbar. Alla har alla rätt till liv, tankefrihet, egenmakt och deltagande i samhället. Vi ska alla vara lika inför lagen. Individerna har en grundläggande rätt till privatliv.

Idag används den tekniska utvecklingen för att kontrollera, utnyttja och splittra. Vi vill använda den för att bygga gemenskap, sprida kunskap, möjliggöra innovation och skapa livskvalitet.

I Piratpartiets samhälle äger vi kunskapen gemensamt, utan konstgjorda spärrar som upphovsrätt och patent. Vi har samma frihet att lära, agera, samarbeta och skapa. Piratpartiet slåss för ett fritt internet utan övervakning, censur och monopoliserad kontroll.

Väl fungerande digital infrastruktur, tillsammans med ett internet där människor får kommunicera fritt, skapar enorm potential för både ekonomisk, samhällelig och kulturell utveckling. Hur den digitala infrastrukturen är uppbyggd och utformad spelar roll. Det avgör om vi kan säkra kritiska funktioner i samhället, och om du tillåts använda din röst för att kämpa för det du tror på.

Piratpolitik är anti-monopolistisk. Vi kämpar för maktindelning, så att människor är fria att vara de de är, och själva ta informerade beslut i sina liv. I dagens kunskapssamhälle är kunskap och information källan till makt. Därför är det så viktigt att människor inte övervakas, varken av storbolag eller av staten, och att vi ställer höga krav på transparens av de som har makt.

När vi saknar insyn och verktyg för ansvarsutkrävande leder det till korruption och slöseri av skattepengar. Då förlorar vi tron på demokratin och våra samhällsinstitutioner. Piratpartiet bekämpar korruption och slöseri med transparens, med ökad delaktighet, och med reformer som utkräver ansvar från de som har makt.

Piratpartiet kommer bara att samarbeta med partier som är beredda att ta tag i korruption och slöseri, och uppdatera vår demokrati för 2020-talet.

Här presenterar vi Piratpartiets valfrågor inför riksdagsvalet 2022.

Modern demokrati

Demokrati ska möjliggöra för individer med olika intressen att samexistera på ett rättvist sätt. Det kan vi inte åstadkomma enbart genom allmänna val vart fjärde år. Digitaliseringen öppnar nya möjligheter för medborgarna att delta – direkt och indirekt – i beslutsfattande. Vi måste stärka skyddet mot lagstiftning som tummar på grundläggande fri- och rättigheter.

-Utöka möjligheter att förebygga, utreda och bekämpa korruption.

-Stärk grundlagsskyddet och inför en konstitutionsdomstol som prövar om nya lagar är förenliga med grundlagen.

-Pröva nya former för flytande demokrati och medborgarinflytande – inte minst lokalt och regionalt. Säkerställ att alla grupper i samhället kan delta.

-Återinför tjänstemannaansvar, men minska politisk detaljstyrning och låt tjänstemän använda sin expertis inom verksamhetens ramar.

-Återupprätta offentlighetsprincipen i praktiken — det ska inte krävas en orimlig arbetsinsats för att få insyn i offentligt finansierad verksamhet. Dokumentera beslut som rör enskildas liv bättre än idag.

-Reformera valsystemet: Separera val till kommun, region och riksdag för att skapa större medvetenhet om vårt politiska system och var olika beslut tas. Förändra valsedelssystemet, ändra regler för partibidrag och ta bort artificiella procentspärar för att bryta sponsringen av etablerade partier och stimulera till ett rikare politiskt landskap.

Ansvarsfull digitalisering

Digitalisering i skola, vård och andra offentliga verksamheter får aldrig bli ett mål i sig. Digitala verktyg är medel för att nå andra mål: att förbättra tjänster och verksamheter, att underlätta för dem som arbetar i verksamheterna eller att stärka demokratin. Dessa mål måste vara centrala när vi upphandlar eller utvecklar digital teknik för offentlig sektor. Digital suveränitet, att man äger kontroll över sina egna system, är viktigt för att offentliga verksamheter själva ska kunna kontrollera känslig information och även ha kontroll över kostnaderna. Ofta är öppen källkod en förutsättning för detta.

-Målsättningen för offentliga verksamheter ska vara att enbart arbeta med öppen källkod och öppen hårdvara, och att tillgängliggöra icke-personlig data som öppna data.

-Ändra lagar och rutiner för upphandling så att vi kan utveckla digitala system ansvarsfullt, flexibelt och användarnära. Då minskar slöseri med skattepengar och vi kan se till att digitaliseringen faktiskt stärker verksamheter och dess användare.

-En princip ska vara att staten och det offentliga står för grundläggande digital infrastruktur, med öppna gränssnitt. Då kan andra, företag och medborgare, bygga tjänster som kopplar till och nyttjar dessa system och öppen information.

-Cybersäkerhet är både en fråga om nationell säkerhet och en stor kostnadsfråga. Vi vill kartlägga sårbarheter och investera för att säkra att kritisk infrastruktur är robust, och för att minska utsatthet vid cyberattacker, i vardagen samt i kris och krig. Det krävs tydligare ledning i frågor om cybersäkerhet från politiskt håll, och man behöver ta fram cybersäkerhetsstandarder för företag och myndigheter.

-Skapa system för ett statligt digitalt ID. Människor måste alltid kunna identifiera sig. Vi kan inte vara helt beroende av privata aktörer.

Dynamisk arbetsmarknad

De svenska systemen för social trygghet och arbetsmarknad bygger på ett industrisamhälle med stora arbetsgivare, där människor som regel har fasta anställningar. En dynamisk ekonomi präglas dock också av mängder av små företag, där människor provar olika idéer, ibland ser sina företag växa men ibland misslyckas. För många människor är verkligheten idag korta vikariat, projektanställningar, ofrivilligt eget företagande och en ständig jakt på små uppdrag i en allt mer fragmentiserad "gig-ekonomi". Vi behöver därför radikalt kalibrera om systemen så de ger en grundläggande social trygghet även för dem som står utan trygga fasta anställningar.

-Bygg om trygghetssystemen för en allt mer rörlig arbetsmarknad, så att de omfattar och fungerar praktiskt även för dem som säljer sin arbetstid i små portioner eller hoppar mellan korta uppdrag av olika former. Sänk marginaleffekten så att det lönar sig att ta även små jobb.

-Grunden i ett nytt trygghetssystem för alla bör vara en basinkomst. Vi vill genomföra ett sådant pilotförsök i större skala.

-Motverka tendenser till oligopol i olika branscher och underlätta egenföretagande och småföretagande.

-Ge små fackföreningar samma möjligheter att representera och förhandla för sina medlemmar som de stora.

Skola för kunskapssamhället

Livet och arbetslivet ställer idag helt andra krav på individens kunskaper och förmågor än det industrisamhälle vårt skolsystem är designat för. Utveckla skolan! Men genomföra förändringar på ett kontrollerat sätt, låt personer med relevant kunskap leda utvecklingen, och utvärdera kontinuerligt effekten av förändringarna. Vi behöver stärka Lärares möjligheter att utveckla undervisningen, och knyta skolan närmare praktisk forskning. Människor ska också lätt kunna fortsätta lära genom hela livet.

-Bra lärare är en grundförutsättning för en bra skola. Uppvärdera lärarrollen med garantier för kontinuerlig fortbildning, tydligare meritbaserade professionsprogram, minska byråkrati och frigör tid för kärnuppgiften: undervisning.

-Stärk kopplingen mellan akademi och skola, med praktisk forskning och samarbeten. Då kan nya modeller, metoder och verktyg utvecklas som svarar mot skolans verkliga behov.

-Låt öppenhet vara norm: Anställda som tar fram utbildningsmaterial som del av en dennes arbete inom utbildningsväsendet ska dela det öppet. Uppmuntra samarbete. Gör undantag i upphovsrätten för utbildningssyften.

-Resursfördelning mellan skolor efter de behov elevsammansättningen skapar, och anpassat efter det särskilda ansvar kommunala skolor har att ta emot alla elever.

-Förändra betygssystemet. Förenkla kunskapskraven. Se över alternativa antagningsgrunder till nästa stadium och högre utbildning.

-Ge barn det stöd de behöver i tid. Rikta resurser och fortbildning specifikt mot de första skolåren. Arbeta även för större flexibilitet och möjligheter för högpresterande elever.

-Underlätta för kontinuerligt lärande under hela livet. Rätt till deltid för att studera, förbättrade möjligheter att få utländska utbildningar och onlineutbildningar verifierade.

Rätt till integritet

Rätten till ett privatliv är grundläggande i en demokrati. Respekt för alla människors personliga integritet är nödvändig för att människor ska leva ett värdigt liv, våga delta i samhället och kunna säga vad de tycker. Statliga och kommersiella aktörer ska därför inte övervaka kommunikation mellan vanliga människor, eller samla in personlig data. Dagens övervakning via internet måste upphöra, och Polisens och företags möjligheter att samla information från vårt agerande på nätet måste kraftigt begränsas.

-Systematisk övervakning skadar demokratin. All massövervakning av icke-misstänkta måste stoppas.

-Skydda möjligheten till krypterad kommunikation.

-Stärk individens praktiska möjligheter att välja bort kommersiell datainsamling när denne använder internet och digitala enheter.

-Dataminimering som standard: Myndigheter ska inte lagra integritetskänsliga uppgifter annat än då de är absolut nödvändiga för att myndigheten ska kunna utföra sin arbetsuppgift. Samkörning av dataregister enbart efter uttryckliga politiska beslut om saken.

-Bevara brevhemligheten och utöka den till att gälla elektronisk kommunikation, även i chattar och mail.

-En ordningsmakt med ett mänskligt ansikte: Polisen ska prioritera brott med mänskliga offer, och lägga mer resurser på att patrullera på gator och bygga mänskliga relationer i närsamhället, särskilt i brottstäta områden.

-Värna individens kroppsliga integritet och rätt till självbestämmande över sin kropp, exempelvis i frågor som rör vaccin, transvård, abort och narkotika.

Levande kultur

Kultur är en helt nödvändig byggsten i alla mänskliga samhällen. Digitalisering och modern teknik innebär enorm potential för människor att skapa, mixa, uttrycka, njuta av och dela med sig av olika former av kultur. För att ta tillvara på det kulturvärdet vill Piratpartiet förändra den omoderna immaterialrätten som idag mestadels gynnar storbolag, och stärka möjligheterna till kulturutbyte mellan människor.

Sverige driver på för en reformerad upphovsrätt, där den automatiska kommersiella skyddstiden minskas till fem år, vilket efter registrering i en offentlig databas verk för verk kan förlängas fem år i taget till maximalt 20 år. Remixning och citat, i exempelvis parodier, ska vara undantagna från upphovsrätten.

Icke-kommersiell kulturdelning (fildelning) ska vara tillåten.

Sluta avveckla och börja utveckla biblioteken. Folkbiblioteken har i en allt mer digitaliserad värld en viktig roll som fysisk mötesplats för litteratur och annan kultur, och för att hjälpa människor orientera sig i informationsflödet.

Teater, musik och andra kulturevenemang som finansieras med offentliga medel spelar in och görs tillgängliga för alla. Digitalisera samlingar i museer, bibliotek och arkiv, och gör även dem fritt tillgängliga på internet.

Det offentliga bör stödja att människor träffas i olika former av skapande, till exempel genom att öppna eller stödja öppna verkstäder och makerspaces.

Prioritera småskalig kultur framför stora arenor. Låt städer leva med tillgängliga lokaler för musik, dans, konst och annan kulturutövning.

Värdig vård

Sjukvårdens viktigaste samhällsuppdrag är i grunden att minimera lidande och maximera välmående. Sjukvården ska bygga på forskning och vara evidensbaserad, samtidigt som den ska visa stor respekt för den enskilda människan och dennes val. Inom vården delar människor de mest privata delarna av sina liv, därför måste vi skydda journaler och andra integritetskänsliga uppgifter från att hamna i fel händer. Människor med fysisk och psykisk sjukdom förtjänar tillgänglig och prisvärd vård, därför vill vi att även personer med psykisk sjukdom erbjuds hjälp inom primärvården, så kallade integrerade vårdmodeller.

-Sverige behöver ett journalsystem som är rikstäckande och bygger på en decentraliserad infrastruktur och öppen mjukvara så att det är säkert och robust. IT ska vara ett stöd och inte en tidstjuv i vården. Därför behöver det utvecklas i nära samarbete med användare.

-Uppvärdera och prioritera vården vid psykisk ohälsa, som länge har varit eftersatt. Inför integrerad hälsovård så att även patienter med psykisk sjukdom kan få hjälp på våra vårdcentraler. Förstärk primärvården så att den får kapacitet att hantera sitt bredare uppdrag

-Strukturera vårdorganisationer så att personalens arbetsbörda blir rimlig och hanterbar. Hälso- och sjukvårdens resurser ska prioritera till bedrivande av vård, snarare än byråkrati.

Human drogpolitik

Varje år dör flera hundra personer av narkotika i Sverige, och polisen lägger en alltför stor del av sina resurser på obetydliga ringa narkotikabrott. Det är ett misslyckande som styrande politiker idag inte vill låtsas om. Piratpartiet vill styra om drogpolitiken.

-Avkriminalisera allt drogbruk. Fokusera på evidensbaserade skademinimerande åtgärder. Hjälpt människor tillbaka till ett värdigt liv där det är möjligt, och ge vård där det behövs.

-Synen på dem som brukar droger måste radikalt förändras. Negativa drogtestar ska aldrig vara villkor för andra insatser, även när bruket är problematiskt. För sjukvården måste första prioritet alltid vara att rädda liv och hjälpa människor må bättre.

-Legalisera cannabis och reglera marknaden genom statligt monopol eller licenser, likt lagliga droger som alkohol och tobak. Då plockar vi bort inkomster från kriminella nätverk och frigör resurser från polisen så att de kan fokusera på brott med offer.

-Utökade möjligheter till forskning på idag narkotikaklassade substanser som har potential att göra nytta inom vården.

Tillsammans behöver vi agera för en ny politik, grundad i samhällsproblemen idag och i vår nära framtid, inte i 1900-talet. Piratpartiet har förståelsen och svaren. Vi är en global rörelse med erfarenhet av att driva politik i EU-parlamentet, och i nationella och lokala parlament runtom i Europa.

Rösta på Piratpartiet – Sjösätt en ny politik.